

ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΡΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΥΒΡΟΥ

E. Meissonier.

Στρατιώται : Στάθμευσις.

Η ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΩΡΑΙΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΝ πρόκειται περί τῆς σημερινῆς Ἀκαδημίας ἐν Βενετίᾳ· ἀλλὰ περὶ ἐκείνης, καθ' ὅς χρόνους, ἡ Βενετία ἦτο θαλασσοκράτειρα. Γνωστὸν ὅτι ἡ Βενετία ἔχει μόνον ὑπῆρξε μεγάλη εἰς τὸ ἐμπόριον, ἔχει μόνον

ἐπεβάλλετο διὰ τῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ἔδειξε ἰδιαιτέτην σπουδήν. Αὐτοῦ ἔργα παρήγαγεν Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Γλυπτικῆς· ἀλλὰ κυρίως ἐκεῖ ὅπου ἐκδηλοῦται ὅλη ἡ Ἑνετικὴ ζωὴ, εἶνε ἡ ζωγραφικὴ.

Ἡ ἱστορία τῆς τέχνης εἶναι ἡ ἱστορία τῶν λαῶν, διὸ καὶ εἶναι ἐνδοξος ὡς ἡ τῆς πολιτικῆς. Οἱ τεχνῖται καὶ οἱ καλλιτέχναι εἶνε ἡ ψυχὴ τῶν ἐθνῶν. Τοῦτου ἕνεκα ἡ Βενετία, μὲ τὴν συνετὴν κυβέρνησίν της, ὑπερήσπιζε καὶ τὰς τέχνας καὶ, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν νόμων, οἱ τεχνῖται καὶ οἱ καλλιτέχναι ἔδρασαν ἔχει μόνον ὑπὲρ τῆς τέχνης, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς μεγάλης πατρίδος αὐτῶν.

Γράφωμεν τὸ σημεῖωμα τοῦνο, διότι μεταξὺ τῶν ἐνετῶν τεχνιτῶν καὶ καλλιτεχνῶν συνηριθμοῦντο τότε καὶ ἀρκετοὶ Ἕλληνες, ὡς μέλη, ὡς μαθηταί, ὡς διδάσκαλοι.

Τὸ ἴδρυμα ἐκεῖνο, φυσικὰ, ἔχει τὴν ἐξέλιξίν του: Σωματεῖον, Συντεχνία, Κολλέγιον (Collégio), Ἀκαδημία.

Εἰς τὴν Βενετίαν τὸ ἦθος τῶν συντεχνιῶν ἦτο πα-

λαίτατον. Περὶ τούτων λόγος γίνεται ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος. Ἄλλως τε εἶχον οἱ Βενετοὶ τὰς παραδόσεις τῆς παλαιᾶς Ρώμης, τῶν λεγομένων Scholae, τῶν ἰταλικῶν πόλεων ὑποκειμένων εἰς τὴν βυζαντινὴν αυτοκρατορίαν, καὶ τὴν τῆς μεσαιωνικῆς Ρώμης.

Τὸ σωματεῖον ἢ συντεχνία τῶν χρωματιστῶν Scuola dei depentori, ὡς τὸ πρῶτον ἐκαλεῖτο, ἦτο ἤδη εἰς τὴν ἀκμὴν κατὰ τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα. Καὶ μάλιστα, κατὰ τὸ 1436 ἐγένετο νόμος διὰ τοῦ ὁποῦ ἀπηγορεύετο νὰ μετέρχηται τὴν τέχνην ὅποιος δὲν ἦτο μέλος. Τότε ἔζη ὁ Ἰάκωβος Bellini, ἦσαν νέοι οἱ Carpaccio καὶ ὁ Ἰωάννης Bellini. Οὗτοι καὶ ἄλλοι καλλιτέχναι ἦσαν μέλη. Αὐτὸς ὁ Tiziano ὑπεγράφετο Tician depentos, χρωματιστής!

Ὁ περιορισμὸς οὗτος ἐκαλεῖτο Arta chiusa, δηλαδὴ τέχνη περιορισμένη ἢ κλεισμένη. Ἡ ἐρμηνεία τοῦ νόμου τούτου ἦτο ὅτι ὁ μὴ συναριθμούμενος μεταξὺ τῶν μελῶν δὲν ἠδύνατο νὰ μετέρχηται τὴν τέχνην ἔχει μόνον εἰς τὴν Βενετίαν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὰ ἐνετοκρατούμενα μέρη. Καὶ τὰ μέλη τῆς συντεχνίας ταύτης ἐφορολογοῦντο, ὡς πάντα τὰ μέλη τῶν λοιπῶν συντεχνιῶν. Ἐκαστον μέλος ἐπλήρωνε τὴν συνδρομὴν του εἰς τὸ ταμεῖον τῆς συντεχνίας, ὅπερ ἐλέγετο Inminaria λοουμινάρια· ἐπλήρωνε φόρον εἰς τὴν κυβέρνησιν, τὸν λεγόμενον Taglione ταλιόνε· ἐπὶ πλέον ἐπληρώνετο ἐλάχιστος φόρος ἐπὶ πᾶσαν ἐκτελουμένην ἐργασίαν ὑπὸ τῶν μελῶν, καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἐλάχιστος, ἐκαλεῖτο ἀνεπαίσθητος insensibile. Τὰ μέλη εἶχον καὶ μίαν πρὸς τὴν πατρίδα υποχρέωσιν. Τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν ἐτίθεντο ἐντὸς κυτίδος, bossolo, διὰ νὰ γίνῃ ἡ κλήρωσις ἀριθμοῦ τινος νεοσυλλέκτων διὰ τὸν στρατόν.

Κατ' ἀρχὰς μέλη ἦσαν μόνον οἱ ζωγράφοι, οἱ χρωματισταὶ καὶ οἱ ἔμποροι τῶς εἰκόνων. Ἀλλὰ κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος, ἕνεκα τῶν πολέμων καὶ τῆς πανώλους ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ὀλιγόστευσεν εἰς τρόπον ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ συμπεριληφθοῦν κατ' ὀλίγον οἱ χρυσωταὶ καὶ ὅποιοιδήποτε μετῆρχοντο τέχνην ἔχουσιν σχέσιν τινα μὲ τὸν προορισμὸν τῆς συντεχνίας.

Τὰ μέλη συνεδρίαζον κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγίου Λουκά, ἔχοντα ὑπ' ὄψιν τὴν σφαλερὰν ἰδέαν ὅτι ὁ Ἀπόστολος Λουκᾶς ἦτο ζωγράφος, ἀκολουθῶς δὲ εἰς οἰκίαν εἰς τὴν ὁδὸν Πριούλη, εἰς τὴν Ἀγίαν Σοφίαν, τὴν οἰκοδομηθεῖσαν ἐπιτήδεας, δαπάναις τοῦ ζωγράφου Βικεντίου Κατένα, ὅστις ἠκολούθει τὸν Βελίνην ἂν καὶ σύγχρονος τοῦ Giorgione. Ἐπὶ τῆς προσέφωας τῆς οἰκίας ταύτης ἐνταίχισθη ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: *Pictores el solum emorunt et has construxerunt aedes bonis a Vincentio Catena pictore suo collegio relatis MDXXXII.*

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς βλέπομεν ὅτι ἀντὶ *schola* ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως *collegium*. Τὰ πρῶτα μετεβόλλοντο. Δὲν ἐκαλοῦντο πλέον χρωματισταὶ *deponentori*, ἀλλὰ *pittori*—ζωγράφοι.*

Οἱ καλλιτέχναι ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τοῦς τεχνίτας καὶ ἴδρυσαν τὸν Σύλλογον αὐτῶς εἰπεῖν, τὸν *Κολέγιον*, (*Collegio dei pittori*), ἔνθα συνήρχοντο οἱ ζωγράφοι καὶ ἐδιδάσκοντο καὶ τὴν τέχνην τῶν. Ἐννοεῖται ἐπλήρωσιν τὴν συνδρομὴν καὶ τοὺς φόρους, ἀλλὰ προσεπάθησαν νὰ μὴ στρατολογεῖνται.

Ἀκολουθῶς καὶ οἱ γλύπται ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τοὺς πετροκόπους καὶ ἴδρυσαν ἴδιον *κολέγιον*. Οἱ καλλιτέχναι ἠθέλησαν, φυσικὰ, νὰ ἀποχωρισθοῦν κατ' ὀλίγον ἀπὸ τοὺς βαναυσοτέχνους.

Ἀλλὰ πάλιν οἱ καλλιτέχναι ἠθέλησαν κατὰ τι ὑψηλότερον, μίαν Ἀκαδημίαν τῶν Ὁραίων τεχνῶν. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1679 ἀναφέρεται ἡ λέξις Ἀκαδημία. Τὸ μὲν, ἤθελον νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὰς φορολογίας, τὸ δέ, ἤθελον ὥπως ἡ κυβέρνησις ἰδρῇ μίαν Ἀκαδημίαν, ἀνταξίαν τοῦ ὀνόματος, ἐλπίζοντες ὅτι ὡς αἱ τόσαι ἄλλαι ἀκαδημαὶ φιλολογικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ τῆς Ἱταλίας, ἤθελε καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ Ἀκαδημία τῶν Ὁραίων τεχνῶν ἀνυψῶσθαι καὶ διαδόσθαι τὰς ὀραίας τέχνας.

Ἡ Γερουσία συνεφώνησε καὶ προσεσχέτισε τοὺς διευθυντάς τοῦ *κολέγιου* τῶν ζωγράφων καὶ τῶν γλυπτῶν ὥπως συζητήσουν τὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας.

Ἡ Ἀκαδημία ἰδρύθη.

Συγχρόνως ἐγένετο σκέψις διὰ *Μουσεῖον*. Ἀλλὰ λέγοντες Μουσεῖον, κατὰ νοῦν εἶχον τὴν περισυλλογὴν εἰκόνων, χαλκογραφιῶν, προτομῶν, ἀγάλματων, ἐκμαγείων, ἅτινα ἐδῶ κ' ἐκεί ἐσκορπισμένα ἦσαν.

Ἡ Γερουσία διὰ νόμου ἔθεσε τὴν Ἀκαδημίαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν *Riformatori dello Studio di*

Padova. Ἡ Ἀκαδημία ἦτο διὰ ζωγραφίαν, γλυπτικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν.

Καλλιτέχναι διετάχθησαν παρὰ τῆς κυβερνήσεως νὰ συντάξωσι τὸν κανονισμὸν καὶ τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον, ἅτινα ἀκολουθῶς ἐνεκρίθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν διὰ τοῦ τύπου, τὸ πρῶτον τῷ 1772, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν:

Statuto e prescrizioni della publica Accademia di pittura, scultura ed architettura istituita nella città di Venezia per decreto dell' Eccellentissimo Senato l' anno 1772.

Ἡ σύγκλητος τῆς Ἀκαδημίας ἀπηρτίζετο ἀπὸ τριάντοια ἐξ καλλιτεχνίας. Ἐπετρέπετο ὁμοῦς ἡ αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ.

Ἐξελέγοντο εἰς πρύτανις, δύο σύμβουλοι, τέσσαρες διδάσκαλοι, εἰς γραμματεὺς καὶ εἰς ταμίας. Ὁ πρύτανις καὶ ὁ ταμίας ἐπὶ δύο ἔτη. Οἱ διδάσκαλοι ἐπὶ ἐν.

Τὰ μαθήματα ἤρχίζαν τῇ 18' Οκτωβρίου, ἑσπέρῃ τοῦ Ἀγίου Λουκά καὶ ἔληγον τὴν μεγάλην Τετάρτην.

Ἐτησίως διηγωνίζοντο οἱ μαθηταί. Κατ' ἀρχὰς οἱ βραβεύμενοι ἐλάμβανον *περγαμηνήν*, ἀκολουθῶς ὡς βραβεῖον ὠρίσθησαν δύο χρυσᾶ μεταλλία διὰ δύο ἐπιτυχόντας.

Ὁ πρῶτος ὅστις διορίσθη πρύτανις ἦτο ὁ Τιεπόλο.

Ἡ ἀνατομία δὲν ἐδιδάσκειτο εἰς τὴν ἰδίαν Ἀκαδημίαν, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ καταστήματι καταλλήλῳ.

Ἡ Κυβέρνησις παρεχώρει τὰς δαπάνας. Σημειωτέον ὅτι μισθὸν μόνον ἐλάμβανον ὁ γραμματεὺς καὶ ὁ κλητὴρ. Πάντες οἱ ἄλλοι εἰργάζοντο δωρεάν. Ἀκολουθῶς ἐγένετο σκέψις διὰ μισθὸν τοῦ πρυτάνεως, τῶν συμβούλων, τῶν διδασκάλων καὶ τοῦ ταμίου.

Ἡ ἰδρύσις τῆς Ἀκαδημίας ἦτο ὅλως ἄσχετος μὲ τὰ Κολέγια τῶν ζωγράφων καὶ γλυπτῶν, τὰ ὅποια ἐξηκολούθουν ἐργαζόμενα, διαδίδοντα τὰς ὀραίας τέχνας διὰ τῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ τὸ *κολέγιον* τῶν ζωγράφων εἶχε λάβῃ περισσότερα προνόμια ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τὰ τῶν γλυπτῶν. Τὸ *κολέγιον* τῶν γλυπτῶν ἔλαβεν ἔπειτα ἕνα μαθητὴν δωδεκά ἐτῶν, ὅστις μετέβαινεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Τορρέττη καὶ ἦτο τακτικὸς φοιτητὴς τοῦ μουσεῖου ἡ γαλιερίας Φαρσέτη. Ὁ μαθητὴς αὗτος ἦτο ὁ Ἀντωνίος Κα νόβας.

Ἡ Γαλιερία Φαρσέτη ἦτο πολῦτιμος. Ἐν Βενετίᾳ ὑπῆρχον ἰδιώται πολὺ φιλότεχνοι, οἵτινες ἐπεθύμουν τὴν διάδοσιν τῆς καλλιτεχνίας καὶ συνέδραμον τοὺς νέους, τοὺς ἔχοντας κλίσιν εἰς τὴν καλλιτεχνίαν. Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀκαδημίας, ἕνας εὐγενὴς Βενετός εἶχε περισυλλέξῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ἀγάλματα, ἐκμαγεῖα καὶ ἄλλα σχετικὰ. Ἐκεῖ συνήρχοντο πρὸς μελέτην μαθηταί καὶ καθηγηταί πρὸς συζήτησιν καλλιτεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν. Τοῦ εὐγενοῦς τούτου τὸ ὄνομα ἀννοεῖται γινώσκον εἶναι μόνον ὅτι ἡ οἰκία ἔκειτο εἰς τὸν *San Trovaso*. Ἐπειτα ἕνας ἱερώνυμος Μεγγότσης, τῷ 1730, ἰδίαις δαπάναις ἠθέλησεν εἰς τὴν ἰδίαν του οἰκίαν νὰ διδάσκηται ἡ καλλιτεχνία. Καὶ οἱ γνωστοὶ Πιζάνοι εἰς τὸ μέγαρον τῶν ἱδρυσαν Ἀκαδημίαν. Ἀλλὰ μέγας εὐεργέτης τῆς τέχνης ὑπῆρξεν ὁ ζήλτουτος Φίλιππος Φαρσέτης, ὅστις περισυνέλεξεν εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας τοῦ μεγάρου του ἀγάλματα, εἰκόνας πάσης σχολῆς ἰταλικῆς καὶ ξένης. Ἐπιθυμῶν ἀκολουθῶς τὴν μόρφω-

* Ἐγγραφον τῆς 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1682 πρὸς τοὺς ἄλλους λέγει: *seguito essendo la separazione dei Pittori dei Deponentori e stabilito con amplissimo decreto dall' Eccellentissimo Senato Separato e distinto dalle arti meccaniche e come liberale fregiato con l' istituzione di Collegio.*

σιν καλλιτεχνῶν, ἀφιέρωσε τὰ πλούτη καὶ τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς καλλιτεχνίας, καὶ συνεπῶς ἡ οἰκία του ἦτο ἐνδιαίτημα καλλιτεχνῶν, μαθητῶν, ξένων καὶ φίλο- τέχνων. Ἡ οἰκία του ἦτο πινακοθήκη, ἦτο μουσεῖον παλαιᾶς καὶ νέας τέχνης. Ἐκεῖ τὸ πρῶτον ὁ Κανόδας

ἐνεπνεύσθη. Ἐκεῖ νέος ἀκόμη, λαμβάνων τοὺς ἀρχαίους ὡς παράδειγμα, ἔεμνε τὴν νέαν ὁδὸν εἰς τὴν γλυπτι- κήν, ἣν φιλοθύμως ἀπηλευθέρωσεν ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ ἡδυπαθοῦς καὶ ἐπιτετηδευμένου.

ΣΠ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ ΔΑ-ΒΙΝΤΣΙ

Πι τῇ κλοπῇ τῆς Τζακόντας ἐκ τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου, ἥτις κρατεῖ εἰσέτι συγκεκλι- νημένον ὁλόκληρον τὸν πεπο- λιτισμένον κόσμον, μερὶς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου ἀνεκίνησε νέον ζήτημα, ἀναφερόμενον εἰς τὸν δημιουργὸν τοῦ κλαπέντορ

ἀριστουργήματος· καὶ τοῦτο, εἶναι ὁ τάφος τοῦ Λεο- νάρδου Δα Βίντσι. Ἄλλοι ὑποστηρίζουν ὅτι δὲν εἶναι γνωστὸς ὁ τάφος τοῦ Λεονάρδου, ἄλλοι τὸ ἀντίθετον. Αἱ γνώμαι διχάζονται· αἱ ὑποθέσεις εἶναι πολλαὶ καὶ ποικίλαι.

Παράδοξος τῷ ὄντι μοῖρα διέπει οὐχὶ μόνον τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ἀλλὰ καὶ τὸν τάφον αὐ- τοῦ. Ὁ Λεονάρδος-Δα-Βίντσι ἀπέθανε τὴν 2αν Μαΐου 1519 εἰς τὸ ἥσυχον βασιλικὸν ἀνάκτορον τοῦ Am- boise, οὐχὶ ὅπως ἀναφέρει ἡ παράδοσις εἰς τὰς ἀγκά- λας τοῦ Φραγκίσκου I, διότι οὗτος εὕρισκετο τότε μεθ' ὅλης τῆς αὐλῆς του εἰς τὸν Ἅγιον Γερμανόν. Ὁ Λεονάρδος ἐτάφη εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Φλωρεντίνου καὶ εἶναι σχεδὸν βέβαιον, ὅτι ἀνηγέρθη καὶ μνημεῖον ἐπὶ τοῦ τάφου του. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ μνημεῖον ἐβλάβη μερικῶς ἢ καὶ κατεστράφη κατὰ τοὺς μεγάλους Γαλλικοὺς θρησκευτικοὺς πολέμους.

Ἐν Amboise ἐγένοντο κατ' ἐκείνην τὴν ἀτυχή περίοδον τῆς Γαλλικῆς Ἱστορίας τόσον πολυάριθμοι σφαγαὶ Οὐγενόττων, ὥστε ἠναγκάσθη ἡ βασιλικὴ αὐλὴ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν Πύργον καὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον, διότι ἐνεκεν τῶν πολυάριθμων τάφων πτωμάτων ὑπῆρχε φόβος μολυσμοῦ, καὶ τότε βέβηλοι χεῖρες ἤγγισαν φαίνεται καὶ τοὺς τάφους τοῦ παρεκκλησίου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης Γαλλικῆς Αυτοκρατο- ρίας διέταξεν ὁ *Loger Ducos* νὰ καταστραφῇ ἐντε- λῶς μέγα μέρος τῶν ἀνακτόρων τοῦ Amboise ὡς καὶ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Φλωρεντίνου. Αἱ ἐπι- τύμβοι πλάκας ἐπωλήθησαν ἀντὶ εὐτελεῶν ποσῶν, ὁ μόλυβδος πολλῶν φερέτρων ἐτάκη, καὶ τὰ ὅσῃ τῶν νεκρῶν ἐκείνου χαμαὶ καὶ τὰ παῖδιά τοῦ Amboise ἐπαίζον ἐκείνας τὰς ἡμέρας μετὰ τὰ κρανία καὶ τὰ ὅσῃ ἐκείνων, οἵτινες εἰς παλαιότερους καιροὺς εἶχον ἐν- ταφισθῇ ἐκεῖ. Ὅποια ἰδέα, ὅποιος φρικτὸς λογι- σμός! Ἡ κεφαλὴ ἑνὸς τῶν βαθυτάτων σφῶν καὶ τῶν δυνατωτάτων δημιουργῶν, τοὺς ὁποίους παρήγαγε τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐχρησίμευσέ ποτε ὡς παίγιον τῶν παιδίων τοῦ Amboise! Τέλος ἐνεταφίσθησαν ἐκ νέου τὰ ὅσῃ, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ ἐξετάσῃ, ἐὰν μεταξὺ τῶν ὁσῶν τούτων εὕρισκοντο καὶ τὰ ὅσῃ τοῦ

Λεονάρδου. Μόλις κατὰ τὴν δευτέραν Γαλλικὴν Αυτο- κρατορίαν προσεπλήθυναν ἀναπληρώσουν τὴν ἐγκλημα- τικὴν ταύτην ἀμέλειαν καὶ δὴ ὁ *Arsene Houssaye* ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἦτοι τὴν ἀναζήτησιν τοῦ τάφου καὶ τῶν ὁσῶν τοῦ Λεονάρ- δου-Δα-Βίντσι. Ἄλλ' οὐδεὶς ἐγνώριζε τὴν τοποθε- σίαν καὶ τὸ μέρος ἀκριβῶς καὶ διὰ τοῦτο προσῆλθον εἰς ἀνασκαφάς. Εἰς βάθος περισσοτέρων τοῦ συνήθους μέ- τρων εὐρέθησαν μερικὰ φέρετρα, ἀλλ' οὐδὲν σημεῖον ἐδεί- κνυε, ὅτι τὰ ὅσῃ ταῦτα ἀνήκον εἰς τὸν μέγαν ζωγράφον. Μετὰ δεκατετραήμερον ἐργασίαν ὁμοῦ προσέκρουσαν εἰς ἓνα παράδοξον σκελετόν. Ἦτο μέγας καὶ τὸ κρανίον ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς χειρὸς. Ἡ στάσις αὐτῆς ἦτο ἀσυνήθης διὰ κοινὸν θνητόν, ἦτο στάσις ἀνθρώπου σφοῦ βυθι- σμένου εἰς αἰωνίαν σκέψιν. Θαυμάσιον ἦτο τὸ μέτω- πον τοῦ κρανίου τούτου καὶ ἐφαίνετο ὅτι συνεφώνει πολὺ μετὰ τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποῖαν εἶχε κάμῃ ὁ ἴδιος Λεονάρδος μετὰ πρότυπον τὸν ἑαυτὸν του κατὰ τὰ γη- ρατεῖα του. Παρὰ τῶν ἱατρῶν ἐβεβαιώθη ὅτι τὸ κρα- νίον τοῦτο ἀνῆκεν εἰς ἐβδουμηκοντούτην. Νομίσματα, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς τὸ φέρετρον, φέρουν τὴν εἰ- κόνα τοῦ Φραγκίσκου I καὶ μάλιστα, ὅπως ἐφαίνετο οὗτος κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἔζη ὁ Λεονάρδος— δηλαδή ἀνευ γενεῖου. Μετὰ τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἀνέλεχον τὰς ἐρεῖνας μετὰ θερμότερου ζήλου καὶ κα- τωρθώθη τέλος ἡ εὑρεσις τριῶν τεμαχίων, ἐφ' ἑνὸς τῶν ὁποίων εὕρισκοντο τὰ γράμματα «INC»...— Οὐχὶ μακρὰν ἐκείθεν εὐρέθη καὶ ἕτερον τεμάχιον μετὰ τὰ γράμματα «Leo»...καὶ τέλος εὐρέθη καὶ τρίτον ἔχον ὡς ἐξῆς: EO DUS VINCI. Ἦδη ὑπῆρχε μεγίστη πιθανότης, ὅτι ὁ τάφος, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐπρόκειτο, ἦτο ὁ τάφος τοῦ Λεονάρδου-Δα-Βίντσι. Τὰ λείψανα συνελήγησαν μετὰ μεγάλῃς προσοχῆς καὶ μετεφέρθησαν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Οὐμ- βέρτου. Ἐκεῖ ἐτάφησαν εἰς τὸ ἀρχιτεκτονικὸν ἀρι- στούργημα, τὸ ὁποῖον εἶναι μετὰ διαφανῆ μαρμάρου κοσμήματα κεκοσμημένον. Εἰς τὸν ἀριστέρον σηκὸν παρατηροῦμεν μίαν μαρμαρίνην πλάκα, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι κεχαρχγμένοι τρεῖς κυανοὶ κρίνοι, καὶ ἐπὶ τῆς πλάκας ταύτης ἀναγινώσκουμεν τὰ ἐξῆς: «Ἵπὸ τὴν πλάκα ταύτην ἡσυχάζουν τὰ ὅσῃ, τὰ ὁποῖα συνελή- γησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς τοῦ ἀρχαίου βασιλικοῦ παρεκκλησίου τοῦ Amboise καὶ τὰ ὁποῖα θεωροῦν- ται ὡς τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Λεονάρδου-Δα-Βίντσι». Οὕτω, ὁ χρόνος κατέστησεν ἀγνώριστον καὶ τὸν τάφον ἀκόμη τοῦ μεγάλου μάγου τῆς ἱστορίας τῆς καλλι- τεχνίας.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ

